

Avslutande panelsamtal: En sammanfattning

I det avslutande panelsamtalet deltog:

- Rebecca Gordon Nesbitt, forskare vid APPGAHW / Cultural Partnerships and Enquiry, King's College London, Storbritannien; författare till den parlamentariska rapporten *Creative Health* som presenterades under konferensen
- Elvira Brattico, professor, Center for Music in the Brain, Aarhus University, samt vid The Royal Academy of Music Aarhus/Aalborg, Danmark
- Erik Sandøy, VD för Aleris Omsorg, Norge
- Max Liljefors, professor, Avdelningen för konsthistoria och visuella studier, Institutionen för kulturvetenskaper, Lunds universitet
- Gunnel Orselius-Dahl, ordförande för kulturnämnden, Stockholms läns landsting

---

Rebecca Gordon Nesbitt:

För att nå ut med de här kunskaperna till politiker, läkare, vårdpersonal och andra yrkesgrupper är det viktigt att inkludera så många som möjligt i konstruktiva rundabordssamtal. Det har vi gjort i Storbritannien, men en grupp saknas ännu i våra samtal: patienterna själva. Deras röster måste också höras, vilket jag framhöll i rapporten *Creative Health*, och vi vill gärna bjuda in dem i framtiden.

Vi behöver också hitta individuella förkämpar för kultur- och hälsa-perspektivet bland läkare och bland lokala myndigheter. Vill man göra skillnad handlar det ofta om eldsjälar som kliver fram och blir förebilder för andra. Avslutningsvis: medvetenheten om kulturens hälsofrämjande effekter ska inte bara finnas inom vården, den bör genomsyra hela samhället.

<http://www.artshealthandwellbeing.org.uk/appg-inquiry/>

Elvira Brattico:

Vi måste erkänna att hälsovården har problem, och vi behöver förändra vårt tankesätt när det gäller hur musik kan användas inom vården. Vid Center for music and the brain i Århus studerar vi hur musik kan hjälpa oss att förbättra hälsa och välbefinnande. Centret tillhör universitetets medicinska fakultet, men det är också knutet till musikkonservatoriet, så det är en plats där

forskning och musikutövande möts på hög nivå. Vi samlar evidens för kulturens hälsoeffekter och undersöker hur musik kan hjälpa barn att utvecklas till mogna samhällsmedborgare. Centret har funnits sedan 2015 och vi kan se att det finns allt fler vetenskapliga belägg för att musik, dans och andra former av kultur kan göra nytta inom vården.

<http://musicinthebrain.au.dk/>

Erik Sandøy:

Aleris är ett av Skandinaviens största privata vårdföretag och vi har den offentliga vården som vår kund. Jag tror att kulturen har en stor potential att bidra med, och vi har bestämt oss för att börja använda musikterapi i vårt arbete. Musikterapi är ett relativt nytt yrke i Norge. Det har funnits i 10–15 år, och musikterapi är nu implementerad i behandlingen av flera sjukdomar och psykiatriska besvär.

För Aleris är det viktigt att agera när nya möjligheter öppnar sig. Traditionella behandlingsformer har visat sina begränsningar, och musikterapiens positiva effekter är numera vetenskapligt belagda. Det finns också belägg för att musikterapi leder till besparingar. Aleris har kunskapen och viljan att utveckla musikterapi som en del av våra vårdtjänster. För att göra det behöver vi etablera samarbete med universitet och forskningsinstitut. Vi behöver investera i tvärvetenskapliga samarbetsgrupper – i Norge finns det flera sådana, bland annat kunskapsklustret Polyfon, som fungerar mycket bra.

<https://gamut.w.uib.no/polyfon/>

Max Liljefors:

På den här konferensen har vi fått ta del av ett överflöd av data om kulturens hälsoeffekter. Det har också antytts att beslutsfattare och allmänhet får upp ögonen för att kultur ingår som en del i en grundläggande förståelse för vad det innebär att vara människa.

Kan vi skapa berättelser som bidrar till en sådan förståelse? Ja, sådana berättelser är redan en del av vår kulturhistoria. Redan grekerna beskrev att man kan lära sig känna igen skönhet, och att detta kommer att göra människor lyckligare. Romarna visste att en bild kan hjälpa människor att uthärda traumatiska förluster, och en brittisk filosof har sagt att konstverk kan befria oss från ångest och självupptagenhet. Den sortens insikter om den estetiska erfarenhetens natur är inte bara historiska dokument: vi kan dra nytta av dem idag. De kan ge existentiellt djup åt våra forskningsresultat och göra dem ännu mer övertygande. Humaniora har ett särskilt ansvar här, ett ansvar vi ännu inte lever upp till.

Gunnel Orselius-Dahl:

Som politiker kan jag veta vad jag vill uppnå, men jag behöver experternas hjälp för att kunna genomföra det. Ibland kan experternas forskningsresultat också få oss att inse vad som behöver göras – och det har verkligen hänt idag.

Jag är övertygad om att kulturen har ett inneboende värde, men också att den kan bidra med något värdefullt till andra sektorer, inte minst inom hälsovården. När jag har arbetat som lärare har jag mött svårt sjuka barn som har kunnat utvecklas och växa tack vare olika former av kultur. Den erfarenheten har gett mig en stark vilja att se till att alla barn får samma möjligheter.

Vi liberaler har länge haft övertygelsen att kultur är bra för människan, både kroppsligt och själsligt, och allt fler forskningsresultat stöder detta. När man har en övertygelse som stöds av fakta och övertygelser är det en politikers plikt att agera – och det har vi gjort. Inom Landstinget har vi arbetat för att ta fram en strategisk plan för att integrera kultur i hälsovården. Ett sådant arbete lämnar ett spår av papper och dokument efter sig, men dess viktigaste konsekvenser är att människors sinnen förändras. Planen är nu färdig och därmed kan arbetet med att förverkliga våra visioner ta sin början.